

M O N T E A L E G R E

MAANDBLAD ten dienste van de Gereformeerde Kolonie te Monte Alegre
Paraná - Brasil.

R E D A C T I E

M. B O S

A. N A P

R. N A U T A

Adres Redactie: Monte Alegre, Paraná, C.P. 71, Brasil.

Correspondentieadres in Nederland: R.J. Groenveld
Englumstraat 9, Oldehove Gn
Girnummer 982435.

Abonnementsprijs: In Brasil: NCr\$ 3,35 per halfjaar.
In Holland of elders: f. 5,50 of Am\$ 2,= per halfjaar.

Verschijnt maandelijks.

I N H O U D:

Pag.	2	Schriftverdenking.
"	3	'Hoe het begon', de geschiedenis van de kolonievorming. (V).
"	5	Het Weeroverzicht.
"	5	Verzoek aan de abonnees in Holland.
"	6	Gedicht, ter gelegenheid van een huwelijk.
"	8	Personeelsadministratie.
"	12	Zending en Evangelisatie.
"	13	Verenigingsnieuws.
"	14	Iets, waar muziek in zit.
"	17	Kolonisatie
"	17	De leesportefeuille.
"	17	Vaar-wel, behouden terugkomst, zo God wil.
"	18	Jeugdrubriek.
"	18	Rubriek voor de Vrouw.

AUGUSTUS 1967

2e Jaargang, no 8.

S C H R I F T O V E R D E N K I N G

W i e w e e t . . .

En hij zeide: Zolang het kind nog leefde, heb ik gevestigd en gewoend, omdat ik dacht: wie weet is de HERE mij genadig, zodat het kind in leven blijft. Maar nu is het dood - waarom zou ik dan vasten? Kan ik het doen terugkeren? Ik zal wel tot hem gaan, maar hij keert tot mij niet terug.

2 Sam. 12 : 22, 23.

Wanneer we de diep-geestelijke beden van het "Onze Vader" van God begeren, dan mogen we daarbij pleiten op Gods beloften voor al Zijn volk. Dan mogen we vertrouwen, dat we op ons gebed, al die heerlijke dingen zullen ontvangen, die de Vader heeft beloofd. Hierbij past beter het "Amen" dan het "wie weet".

Toch mogen we geen principiële scheiding tussen "amen"-gebeden, die altijd doorgaande verhoord worden, ook al baden we er niet om, en tussen "wie weet"-gebeden, waarvan de verhooring maar zeer twijfelachtig is, maken. Want ook in het "Onze Vader", zoals wij dat bidden in onze tijd, in onze omgeving, is een wie-weet-element. Bijv. in "Uw Naam worde geheiligd" - "Uw Koninkrijk kome" - "Uw wil geschiede" - voor deze dag en door ons.

Geef ons nu dagelijks brood, nu vergeving van de zonden, nu verlossing van de boze. Er komen toch dagen, dat we dit 's morgens bidden, en dat op die dag Gods Naam ontheiligd wordt en Zijn Koninkrijk tegengestaan en Zijn wil met moeite gedaan wordt in plaats van "zoals de engelen het doen". En het dagelijks brood kan wel eens ontbreken, en de schuld kan wel eens op ons blijven en de verzoeking kan wel eens voor een moment toch komen (b.v. als de Here van ons vraagt te vasten en te bidden en te waken, wat ons nu zo licht niet valt).

Ook de bidder van het "Onze Vader" staat er voor, of de Here nu, hier en zo als hij het begeert deze beden zal verhoren. En daarom - om dat nu, hier en zo is het de bidder toch te doen.

Vandaar, dat het "wie weet" zich mengen mag in de beweegredenen tot het gebed.

't Is zelfs niet goed, als dat geheel wordt gemist. Er is een modern gebed, dat de spanning: Zal de HERE het doen, wat ik vraag? geheel mist. En dan wordt de zekerheid: "God hoort het gebed", juist dodelijk voor de gebedsdrang. Als de Here het toch al van te voren en voorgoed verhoort, dan is alle pleiten, aanhouden, aandringen, overbodig werk.

Maar de wetenschap, dat God zich zelfs laat "verbidden", dat het Hem zelfs "berouwen" kan, wat hij eerst had gesproken, die wetenschap kan ons brengen tot de spanning in het gebed: "Wie weet, de Here mocht mij genadig zijn en geven wat ik nu, hier en zo van Hem begeer. Wie weet, Hij mocht nu Zijn naam eens hier onder ons heiligen door de bekering van dat kwaad. Wie weet, Hij mocht zijn Koninkrijk eens heerlijk doen komen dit jaar door onze arbeid. Wie weet, Hij mocht mij eens kracht geven, om dat kwaad te overwinnen, en om met vreugde goed te doen. Wie weet, Hij mocht mij dat kwaad van gister geheel vergeven, zodat Zijn gunst mij vandaag bestrale, alsof ik niet gister dat kwaad deed, dat Hem vandaag móét vertoornen over mij. Wie weet, Hij mocht mij behoeden voor de strik van de boze."

Wat is het nu heerlijk, dat al deze vragen van "wie weet" door Gods Woord beantwoord worden met een: "Zeer stellig zal God Zijn kinderen

horen", met een: "Bidt en gij zult ontvangen."

Er zijn echter ook gebeden, die vanuit de gedachte: "Wie weet" opkwamen en die een Woord Gods tegenover zich vonden. God had tot David gezegd door de dienst van Nathan, dat het kind van Bathseba moest sterven.

Zo sprak de Here ook tot Mozes, dat Hij Israël zou verdelgen. Zo predikte Jona in Gods naam de ondergang van Ninevé en zo verkondigde Jesaja aan Hiskia, dat hij sterven moest.

Maar in al deze gevallen heeft God zich laten verbidden. Door Mozes, door Ninevé in zak en as, door Hiskia met zijn aangezicht naar de wand.

Dat zijn gebeden tegen Gods aanzegging in.

En ze werden toch verhoord.

Want de Here is zéér barmhartig. En gaarne vergevend.

Wij kunnen zo koel lezen over wat men b.v. als een noodzakelijk historisch proces voorstelt als "De ondergang van het Avondland", wat dan meteen de ondergang van Christus' Kerk in Europa zou betekenen. Dat is echter geen noodwendig proces. De volken gaan niet onder als rijpe planten, die afsterven. Maar door de zonde. En dat is verrotting. Niet rijping.

En al ware die ondergang als een oordeel aangezegd van Godswege - dan ware er nog de spanning voor de gemeente van het "wie weet" en het voorbeeld van Ninevé.

Zo zou zelfs een woord Gods over b.v. de ontwikkeling van onze kolonie, dat die van Hem niet gewild zou zijn, zoals wij dat wel gaarne zagen, toch ons niet mogen doen aflaten van het gebed en vasten en wenen en belijdenis onzer zonden, en het "WIE WEET".

Maar - de HERE is soeverein.

Hij kan weigeren.

Hij weigerde David zijn vurig smeekgebed.

Hij kan 't ook ons in menig geval weigeren.

En dan - als de uitkomst bewijst, dat Hij ons niet verhoorde - dan hebben we als David te buigen en is het "wie weet" veranderd in: het mocht niet.

Maar eer het zover is: laten we, ook in concrete gevallen bij het "Onze Vader", en bij alle gebed, als David, vasten... wie weet is de HERE ons genadig!

Uit: Van de Rechtvaardigen, A. Janse (iets aangepast).

H O E H E T B E G O N (V)

De voorgeschiedenis van de Kolonie te Monte Alegre

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Ik ga nu enkele jaren voorbij. Niet omdat er in het leven van de vereniging niets gebeurde gedurende die periode. Er werden geregeld vergaderingen gehouden, die door vele belangstellenden werden bezocht. Ook uit synodale kring. Deze laatsten kwamen vooral uit de naburige gemeente van Siddeburen, die achtereenvolgens twee predikanten had, die behoorden tot de bezwaarden onder de synodocratie. Een ervan maakte zelfs deel uit van de twintig bezwaarde friese predikanten, die fel ageerden tegen de synodale synodes. En velen in Siddeburen beweerden, dat ze "vrijgemaakt waren onder de synode", een merkwaardig standpunt, waarom wij hen voor en na vroegen, waarom ze zich dan niet helemaal vrijmaakten van wat ze in nog feller bewoording, dan wij ooit hadden gebruikt, in hun synodes veroordeelden. Zij waren het die van de vangingsformule o.a. zeiden, dat de synode een Januskop had met twee

aangezichten. Maar daardoor kwam het, dat vooral de belangstellenden uit Siddeburen niet ver van ons af stonden en meerderen verzochten om lid te mogen worden van onze vereniging. Wij hebben hen toen uiteengezet, waarom het in de vrijmaking was gegaan, verder, dat, als de weg naar Brazilië of een ander land voor ons geopend werd, en het daar zou komen tot stichting van een kolonie, we daar allereerst zouden moeten gaan zien, of de kerk daar al geplant was, maar dat voorlopig, door het ontbreken van de kennis van de taal het onderzoek daarnaar niet gemakkelijk zou zijn, en dus in de kolonie een eigen kerk zouden stichten, op de grondslag van Schrift, Belijdenis en Kerkenorde. Mocht de kerk aanwezig zijn in het nieuwe vaderland, dan zouden we daarmee kerkverband zoeken, maar zouden toch correspondentie blijven voeren met de Gereformeerde Kerken in het vaderland, en van daar uit ook onze predikanten betrekken.

Maar we hadden ook meerdere leden uit wijdere omtrek, en kregen contact met een ditzo vereniging in Hoogkerk.

Intussen waren er ook statuten opgesteld en een reglement, waarin allerlei zaken geregeld werden. Verder trachtten we voorlichting te geven. Maar het duurde verscheidene jaren, voordat resultaat werd bereikt in dier voege, dat we tot stichting van een kolonie konden overgaan, en in elk geval tot het uitzenden van de eerste pioniers.

Dat is niet zo verwonderlijk. In Den Haag kon men, hoe goed men ons ook gezind was, geen ijzer met handen breken. Zij die zich de toestanden op emigratie gebied van vlak na de 2e wereldoorlog kunnen herinneren, weten zeker nog wel, dat voorlopig geen enkel land geneigd was om emigranten uit Europa toe te laten. Toen er eindelijk opening kwam, waren het allereerst Canada en de Verenigde Staten van Amerika, die individuele emigranten wilden toelaten maar op zeer strenge voorwaarden. Het was zeer moeilijk een visum voor die landen te verkrijgen. Na een zeer minutieus onderzoek naar status en verleden werd het pas verstrekt en dan maar voor een zeer klein contingent per jaar. En bovendien werd zulk een visum alleen verstrekt, als iemand een z.g. sponser had, een persoon in het nieuwe vaderland, die zich voor hem garant stelde, en hem een betrekking en onderdak verleende.

Canada was al spoedig toeschietelijker dan Amerika, maar in beide landen was alleen toekomst voor timmerlieden, metaalbewerkers en dergelijke, doch er was weinig toekomst voor de boerenstand. En deze landen dachten er niet aan om kolonievorming toe te staan. Alleen individuele emigratie daarheen was mogelijk.

Het was verdrietig dat het zo lang duurde voordat er mogelijkheden kwamen voor onze mensen. We hebben daardoor flinke leden verloren, die uitnemende pioniers zouden zijn geweest, maar niet langer konden wachten. Hun kinderen werden groter, ze moesten van hun bedrijf af en zo meer, of ze konden hier een goed bedrijf overnemen, waardoor ze voor een beslissing kwamen te staan. Er waren er, die zich ook gingen opgeven voor Canada, dan hadden ze twee ijzers in het vuur.

Maar dit laatste werd de reden, dat we voor de eerste keer moeilijkheden dreigden te krijgen met de ons tot nu toe zo goed gezinde Stichting Landverhuizing. Op zekere dag werden we naar Den Haag ontboden. Dat was nog nooit gebeurd. Alle keren dat we er geweest waren, hadden wij zelf om een onderhoud gevraagd. Wat zou er nu wezen? Vol spanning reisden wij er heen. Maar toen we binnen kwamen, stond het aangezicht van de heren niet als anders en kregen we verwijten te horen.

"Hoor eens", zeiden ze, "dit gaat niet, dat Uw mensen zich bij twee instanties tegelijk opgeven. Wij doen dan ieder voor zich moeite voor hen, maar krijgen dan ernstige moeilijkheden en een slechte naam bij de regeringsinstanties in het buitenland, als het blijkt dat de emigranten niet komen, omdat ze intussen een ander heenkomen hebben gevonden."

We keken eerst wel wat beteuterd, maar ik dacht: de aanval is altijd de beste verdediging. Ik maakte eerst excuus voor onze leden, en be-

loofde, dat we er voor zouden waken, dat dit niet weer zou voorkomen. Maar toen vervolgde ik: Maar heren, U kunt er toch wel inkomen, dat onze mensen, na zoveel jaren trouw gebleven te zijn, eindelijk ongeduldig worden, en zelf in moeilijkheden komen. Is er nu werkelijk helemaal geen enkele kans, dat we onze plannen eindelijk eens kunnen uitvoeren?

Hij keek ons even nadenkend aan, en ineens zei hij tot zijn secretaris: Zeg, maar we hebben immers dat project liggen dat met de firma Klabin is opgesteld. Dat zou juist iets zijn voor dominee en de vereniging in Schildwolde. Haal dat eens even!

Nijverdal

Ds J. van Dijk.

HET WEEROVERZICHT

U zult zich afgevraagd hebben, waar de weeroverzichten de laatste maanden bleven. We, de ene keer was ondergetekende niet op tijd klaar met zijn copie, en later was het de veelheid van copie, die plaatsing in de weg stond.

We geven in het vervolg alleen de totaalcijfers, op verzoek van de redactie.

Volledigheidshalve geven we een lijstje vanaf januari 1967, waarin dus ook de cijfers van januari, die al eerder geplaatst zijn.

Maand	T e m p e r a t u r e n		R E G E N mm.
	Max.	Min.	
Januari	32,4	17,6	300,3
Februari	31,6	18,0	151,4
Maart	31,1	17,5	223,1
April	31,-	13,4	1,1
Mei	31,7	11,2	4,5
Juni	?	?	216,6
Juli	20,2	10,0	131,7

Het staatje spreekt voor zich zelf. Over de maand Juni zijn de temperaturen door omstandigheden niet opgenomen. Verder blijkt, dat da maanden April en Mei reeds droog waren, terwijl in Juni en Juli wel vrij veel regen viel, maar daar dit totaal in slechts enkele dagen viel en de droogteperioden ertussen 3 à 4 weken waren, viel de groei van de winterweiden dit jaar tot dusver erg tegen.

Over de maand Juni zijn enkele nachtvorsten geconstateerd, waaronder een zeer zware (9 juni): er werd hier en daar in de kolonie -6 à -7° C gemeten, op de grond. Ook op 23 Juli was er nog een nachtvorst.

M. Groenveld.

VERZOEK AAN DE ABONNEES IN HOLLAND.

Nogmaals verzoeken wij vriendelijk aan hen, die het abonnementsgeld van het eerste en/of het tweede halfjaar 1967 nog niet overmaakten, dit alsnog per giro te doen. Dit bespaart u f. 1,= incassokosten. Gironummer: 982435 ten name van R.J. Groenveld, Oldehove.

.....
ER GELEGENHEID VAN EEN HUWELIJK.

UIT C A T S' SINNE- EN MINNEBEELDEN

GRIJPJET WEL, SOO IST MAER SPEL.

Het brant-hout en de Min zijn twee verscheyden saecken
 Maer op gelijcken voet van yeder aen te raecken;
 Want of men naer het Vuur, of nae de Minne spoet,
 Daer is een seker kunst hoe datmen grypen moet,
 Tast daer het leyt en-gloeyt, ghy sult het laeten vallen;
 Tast daer het niet en brant, soo isset om te mallen,
 De liefde, soete leught, is, ick en weet niet wat,
 Sy dient, of dient u niet, nae datse wort ghevat.

 SLAET DE HANDT, DAER'T NIET EN BRANDT

't Is twee-sins aen te doen al watje kont bedencken,
 Grijpt hier, tis sonder noot; grijpt daer, het sal u krencken:
 Wie isset die terstont de vinghers niet en schroeyt
 Indien hy vat het hout juyst daer het leyt en gloeyt ?
 In vreught is dickmael pijn, in plaghen, volle zeghen;
 Ten is niet in de saeck, maer aen den man ghelegghen.
 Wel, draeght dan met ghedult al wat den hemel doet,
 Sijt willigh, datje zijt, en datje wesen moet.

 Jerem. 21 : 8.

SIET ICK LEGGHE U VOOR EEN WEGH TEN LEVEN,
 ENDE EEN WECH TEN DOODEN.

Het brant-hout daer het gloeyt en machmen niet genaken,
 Maer daer geen voncken zijn daer isset aen te raken;
 Gheen mensch en grijpe toe alleen op lossen waen,
 Want die het qualijck vat die isser qualijck aen.
 De zeghen met den vloeck, de dood, en oock het leven
 Die zijn u, weerde ziel, van Gode voorgeschreven,
 Wel neemt dan, lieve, neemt het goede by der hant,
 En vlucht nae Zoar toe ter wijlen Sodom brant.

 NOYT LEELICK LIEF, NOCH SCHOONEN COOLSACK.

O! soete rasery! hoe kant de Minne voeghen ?
 De Sim scheidt in den aep een wonder groot vernoeghen;
 Al waer oyt Venus kint zijn gulde pijlen schiet,
 Daer woont de schoonheyt selfs, hoewel die niemant siet.
 Al zijner in het lief, al zijnder hondert vlekken,
 Men vint terstont een kleet om alle vuyl te decken:
 Den stouten noemtmen vry, die droncken is, verheucht:
 De liefde weet de feyl te trecken tot de deught.

ULEN, BROEN ULEN.

Een aep die broet een aep, van ulen komen ulen,
 Wat brerght een esel voort als onbelompe guylen ?
 Noyt vontmen soet ghewas ontrent een wilden tronck,
 En, naer het oude singht, soo pijpt het kleyne jonck.
 Ghy, wilje zijn berecht wat u sal wedervaren
 Vant meysjen datje vryt ? let wie haer ouders waren:
 Siet ! dit is 's weerelts loop, al slatet somtijds mis,
 De dochter wort een wijf als nu de moeder is.

1 Petr. 4 : 8.

LIEFDE BEDECKT VEEL SONDEN.

Al siet de Simm' haer maet, al haer wanschappen jongen,
 En hoe zijn platte neus in bochten is ghedrongen,
 Sy toontse niettemin een vriendelick ghelaet,
 En bant uyt haer ghemoet de galle vanden haet.
 Siet wat de liefde werckt ! de liefde dect ghebreken,
 De liefde voet den pays, en haet het leppigh spreken,
 De liefd' is die het huys met alle zeghen vult
 Al waer de liefde woont daer manghelt noyt ghedult.

Verklaringen:

1e gedicht: van yeder: door ieder. - Tast daer het leyt en gloeyt:
 Indien gij het grijpt waar het ligt te gloeien,..
 te mallen: er mee te spelen. - nae datse: al naar de plaats waar ze.

2e gedicht: twee-sins: op tweeërlei wijze. - aen te doen: aan te pakke
 krencken: schaden.- aen den man: aan de mens(die ze ondergaat).
 willigh: met een gewillig hart.- datje: wat ge.

3e gedicht: daer: waar.- mach: kan. - alleen op losse waen: zonder dat
 hij eerst terdege onderzocht heeft. - die isser qualijck aen: die is
 er slecht aan toe. - van Gode: door God. - voorgeschreven: voor ogen
 geschilderd, voor ogen gesteld (Deut. 30:15,19.). -nae: naar.
 Zoar: zie Gen. 19:20 e.v.

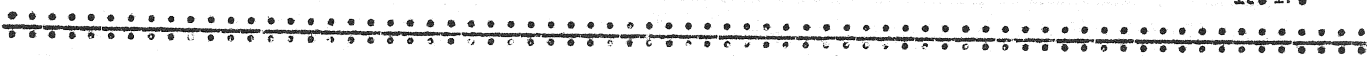
4e gedicht: coolsack: kolenzak. - raserij: razernij. -voeghen: aange-
 naam zijn. - Sim: aap. - Venus kint: Cupido, het minnegodje. -
 den stcuten: de vermetele. - vrij: vrijmoedig. - te trecken tot:
 uit te leggen als...

5e gedicht: onbelompen guylen: plumpe ezelsveulens. - ghewas: vruchten
 ontrent: aan.-pijpt: piept. - berecht: ingelicht ontrent. - al slatet
 somtijts mis: al komt het soms anders uit.

6e gedicht: maet: geliefde. - pays: vrede. - leppigh: schamper.
 mangholt: ontbreekt.

Vraag: Wie kan, nadat hij of zij de oude taal en spellingswijze goed
 op zich heeft laten inwerken, twee woorden vinden, die doormij uit
 het oud-Nederlands in moderne spelling zijn weergegeven ?

R.N.

PERSONEELSAADMINISTRATIE

Zo nu en dan gaan zich nare moeilijkheden voordoen bij loonkwesties en ontslag van personeel in de agrarische bedrijven. Vaak komt het erop neer, dat een vrij oncontroleerbare en ingewikkelde berekening van het syndicaat, omtrent ontslaggeld, vacantiegeld en abono de enige weg is om ervan af te komen. En meestal is het dan veel te duur geweest.

Om aan deze toestand een eind te maken, zou elke kolonist, die personeel in dienst heeft, enige dingen zich moeten eigen maken, en volgens een vast en wettig systeem omtrent loonbetaling te werk moeten gaan.

In dit artikel wil ik enkele zaken uiteenzetten, die fundamenteel zijn, en tevens wettig verplicht zijn, om uitgevoerd te worden.

I. Sinds enkele jaren betalen wij de z.g. "1%" oftewel de heffing voor het "Fundo de Assistencia e Previdencia Social Rural". Dit fonds is bij de wet in het leven geroepen om later, bij voldoende draagkracht te kunnen fungeren als ziekenfonds voor de arbeiders in de agrarische sector. Tot nu toe fungeert er nog niets. Er behoeft derhalve geen aftrek van het loon plaats te vinden. Immers, de arbeider is nog geheel onverzekerd. Ook kinderbijslag is niet verplicht voor de agrarische sector. Wil men dit wel betalen, dan is dit voor eigen rekening.

II. Wat zijn de administratieve verplichtingen van de boer ?

- a. Hij moet in het bezit zijn van een inschrijvingsnummer van de IBRA (Instituto Brasileiro de Reforma Agraria).
- b. Hij moet in het bezit zijn van een deelnemerskaart van de "1%" - betaling (Cartão Rural I.A.P.I.)
- c. Hij moet in het bezit zijn van een "Livro de Registro de Empregados", oftewel een personeelsregistratieboek. Dit boek is in elke boekhandel en in elk formaat te koop. Door middel van een verzoekschrift en onder overlegging van de onder a en b genoemde documenten moet men dit boek laten inschrijven bij de vertegenwoordiger van het Ministerie van Arbeid, in ons geval de directeur van de IAPI. (nieuwe naam INPS), teneinde rechtsgeldig dit boek te kunnen gebruiken.

Wat moet er met dit boek gedaan worden ?

Volgens de liniatuur van dit boek blijkt het, dat de persoonlijke gegevens van elke arbeider (ieder een bladzijde), de werktijden, het carteira-nummer, het basisloon, de data van aanneme en ontslag ingeschreven moeten zijn, terwijl ook een foto en een duimafdruk geplaatst moeten worden.

- d. Een archief bijhouden van de uitbetaalde lonen (copieën van loonbriefjes) en copieën van correspondentie.
- e. De benodigde gegevens van het dienstverband inschrijven in de carteira van de betrokken arbeider.
- f. Een werkurenadministratie bijhouden.

III. Wat zijn de administratieve plichten van de arbeider ?

- a. Hij moet een Carteira-Rural bezitten. Zonder deze mag hij niet werken. Hij moet die zelf laten maken bij de vertegenwoordiger van het Min. van Arbeid., en de foto's ervoor leveren.

- b. Om deze Carteira Rural te laten maken, moet hij naast zijn familiepapieren ook zijn militaire papieren voorlekaar hebben. Zonder een legale "Situação Militar" krijgt men geen Carteira.
- c. De Carteira moet bij de boer ingeleverd worden.

IV. Wat is de juiste manier van loonberekening ?

Allereerst zij vermeld, dat als niet juist beschouwd moeten worden

- a. Uitbetaling van een vast loon ongeacht het aantal uren zonder meer.
- b. Uitbetaling van een vast uurloon, ongeacht het aantal overuren
- c. Uitbetaling van een loon zonder aparte verrekening van emolumenten, zoals huur, melk, hout etc.

De juist aanpak van het loonvraagstuk is het volgende:

Aangezien de Braziliaan niet erg knap is in snel rekenen en hij veel in "mais e menos" denkt, is het goed, om in het gesprek over het loon uit te gaan van een bepaald bedrag per maand. Maar daarna moet dit bedrag bekeken worden in verband met het aantal te werken uren.

Bijvoorbeeld: Een arbeider vraagt NCr\$ 110,00 per maand.

De eerste vraag moet dan zijn: Hoeveel uren? Gesteld dat dit 300 werkuren per maand worden, zonder zondagsarbeid. Een maand heeft 30 dagen (voor het gemak nemen we in onze voorbeelden maanden van 30 dagen) à 8 uren is 240 normale uren. Het schijnt dus, dat er 60 overuren gemaakt zijn. Maar we spraken in ons voorbeeld van 300 uren zonder zondagsarbeid. Aangezien de zondagen, hoewel niet gewerkt, wel betaald moeten worden, wordt de berekening als volgt:

Gewerkt:	300 uren
Zondagen 4 x niet gewerkt	--
	<u>300</u>
26 werkdagen à 8 uur	208
Rest	<u>92</u> overuren à 25% extra.
	===

Werd er ook nog op zondagen gewerkt, dan moeten deze werkuren à 100% extra betaald worden. Aldus:

Gewerkt:	300 uren
Zondagsuren, b.v.	10 uren à 100% extra
	<u>290</u>
26 werkdagen à 8 uur	208
Rest	<u>82</u> overuren à 25 % extra
	===

Thans volgt de loonberekening:

30 dagen à 8 uur (26 werkdagen + 4 zondagen)	
= 240 uur à NCr\$ 0,30	NCr\$ 72,00
10 overuren à 100% extra: 10 x NCr\$ 0,60	" 6,00
82 overuren à 25% extra: 82 x NCr\$ 0,375	" 30,75
	<u>NCr\$ 108,75</u>
	=====

In het onderhavige geval komt de eis van de arbeider bij een gesteld aantal werkuren van zoals boven aangegeven is neer op een uurloon van NCr\$ 0,30.

Deze berekening is noodzakelijk om te weten of wel voldaan wordt aan de eis van het z.g. "Salario Minimo", wat momenteel NCr\$ 82,50 per maand oftewel NCr\$ 0,34 per uur is. Het blijkt dus, dat de arbeider voor een dergelijk aantal arbeidsuren te laag betaald zou worden.

Indien men aldus tot een overeenkomst komt, nl door een proefberekening te maken, dan is het enige, wat in feite overeengekomen behoort te worden het uurloon. In het vervolg kan dan de berekening gemaakt

worden, al naar gelang er veel of weinig is gewerkt.

De Zondagen moeten betaald worden, ook al heeft men geen dienst. Nu kan het gebeuren, dat een arbeider het recht op de zondag verliest, n.l. wanneer hij in de voorafgaande week een of meer dagen door zijn eigen toedoen niet volledig heeft gewerkt (8 uur). In zo'n geval berekene men zoveel dagen minder. Een zondag verlies maakt dus 29 dagen en geen 30 dagen.

Een andere, eveneens juiste aanpak van het loonvraagstuk is, door eenvoudig de gewoonte aan te nemen om in het gesprek omtrent loon over een uurloon te spreken. Dit is in feite gezonder, daar òn de boer, òn de arbeider dan weten waar ze aan toe zijn, terwijl bij het andere systeem de altijd verrassende wisselwerking optreedt: veel uren, weinig loon, weinig uren, veel loon, omdat men steeds dat vervelende basisbedrag per maand wil halen, en nooit precies weet wat de uitkomst wordt.

V. Wat is de functie van het "Salario Minimo" ?

- a. Om aan te geven, dat het minimum loonniveau op een bepaald bedrag gehandhaafd moet zijn. Hierin zit een beschermend element t.b.v. de arbeider. Hij moet wettelijk minimaal zoveel verdienen.
- b. Om als uitgangspunt te dienen bij allerlei juridisch-administratieve aangelegenheden, zoals berekening kinderbijslag, boetebepalingen en classificatie van bepaalde landsgebieden. (Dit punt is voor ons onderwerp van weinig belang.)

VI. Waarop heeft de arbeider recht ?

- a. Op uitbetaling van tenminste het salario minimo, d.w.z: NCr\$ 82,50 voor 30 of 31 dagen à 8 uur.
- b. Op betaling van 25% extra voor overuren, 100% extra voor arbeid verricht op zondagen en nationale feestdagen.
- c. Genot van vakantie.
 1. Minder dan een jaar dienstverband: Geen recht om op te nemen. Staat men dit toch toe, dan moet hiervan nauwkeurig aantekening gehouden worden.
 2. Mèer dan èèn jaar dienstverband: Na voltooiing van een jaar dienstverband mag vakantie gegeven worden onder de volgende bepalingen:
 - tot 150 dagen arbeid: geen recht.
 - van 150 tot 210 dagen arbeid: 7 dagen.
 - van 210 tot 250 dagen arbeid: 11 dagen.
 - van 250 tot 359. dagen arbeid: 15 dagen.
 - van 359 tot 365 dagen arbeid: 20 dagen.

N.B. Uitbetaling in geld is eigenlijk verboden !

- d. Uitbetaling van de z.g. 13e Salario, of abono, of kerstgratificatie in december. Berekening: het dan geldende uurloon maal 240 dagen, oftewel het basisloon van de maand december. Ook arbeiders van minder dan een jaar dienstverband hebben recht op een evenredig deel.
- e. Bij ontslag van patroonswege:
 1. Uitbetaling van "indenizaçào" of schadeloosstelling.

Berekening: Iemand heeft 4 jaar en 7 maand gewerkt: uitbetalen: 5 maanden x laatste basisloon.
Iemand heeft 3 jaar en 4 maanden gewerkt; uitbetalen: 3 maanden x laatste basisloon:
(Afronding dus op 6 maanden.)

2. Uitbetaling van nog niet genoten vacantiedagen. Deze kunnen bevatten de reeds geldige vacantiedagen van het voorgaande jaar welke nog moeten worden opgenomen, en de theoretische vakantie waarop men recht heeft gedurende het lopende jaar. Vacantie wordt berekend over het gemiddelde loon van het betrokken tijdvak. Voor het lopende tijdvak berekent men zoveel twaalfden maal 20 dagen als er maanden gewerkt zijn.
3. Uitbetaling van abono, zoveel twaalfden maal 30 dagen, als er maanden gewerkt zijn. Basisloon: de laatste maand.
4. Opzegtermijn 30 dagen. Bijvoorbeeld bij plotseling ontslag op 10 augustus: doorbetalen 30 dagen tot 10 september. De werkgever kan de arbeider verplichten gedurende die 30 dagen 6 uur per dag te werken, uitgezonderd de zondagen.

f. Bij ontslag op eigen verzoek:

1. Bij diensttijd minder dan 1 jaar: zoveel twaalfden maal 30 dagen als er maanden gewerkt zijn, zijnde abono.
2. Bij 1 jaar of meer diensttijd:
De abono, geheel voor het afgelopen jaar, dan wel proportioneel. Voorbeeld: Iemand kwam in dienst op 1 februari en verlaat de dienst op 1 maart van het volgende jaar. Dan heeft hij zijn abono in december reeds ontvangen, en heeft nog te goed: $\frac{2}{12}$ van het volgende jaar.
3. Bij meer dan 1 jaar diensttijd: De vacantiedagen, die van de oude periode nog uitstaan. Over de nieuwe periode geen recht.

VII. Wat is het "Fundo de Garantia de Tempo de Serviço" ?

Per 1 januari is de wet op de instelling van dit fonds in werking getreden. Voor de fabriek draait dit vanaf deze datum. Voor de agrarische sector geldt het nog niet. Deze conclusie is het resultaat van een ingewikkelde juridische haarkloverij, totdat te eniger tijd het tegendeel blijkt.

Dit fonds is er ter vervanging van datgene wat onder punt VI sub e bemeld is, nl de indenização of schadeloosstelling bij ontslag.

In Holland zou men zeggen: gedwongen spaarregeling.

Maar daar er voor de agrarische sector nog niets fungeert, behoeft de boer zich hiervan nog niets aan te trekken, en kan de oude praktijk gehandhaafd blijven.

VIII. Hoe moet de personeelsadministratie ingericht zijn, wil men hierop rechtens teruggrijpen ?

- a. Van elke loonberekening houdt de boer een copie, wat door de arbeider wordt ondertekend voor ontvangst. Om de zaak bijelkaar te houden, zou daarvoor een boek of schrift gebruikt kunnen worden.
- b. Het personeelsboek moet prima bijgewerkt zijn.
- c. De cartieras moeten ingevuld zijn met de gegevens van het dienstverband.
- d. Bij aanzegging van ontslag worde dit schriftelijk gedaan, waarbij de arbeider voor "gezien" tekent op de copie van deze brief. Anders is een ontslagaanzegging nooit te bewijzen.
- e. Bij afwerking van ontslag moet de berekening van loon, indenização, abono en vakantie schriftelijk bekrachtigd worden door de rechter.
- f. De administratie moet ononderbroken bijgehouden worden.

IX. Tenslotte nog enkele opmerkingen en adviezen:

1. In het algemeen kan men zeggen dat minderjarigen vaak te veel willen verdienen (beneden 18 jaar.).

Jeugdigen van 14 t.m. 15 jaar mogen 50% en jeugdigen van 16 t.m. 17 jaar mogen 75% van het salario minimo verdienen.

Minderjarigen mogen geen overuren maken. Het is in veel gevallen af te raden minderjarigen in dienst te nemen.

2. Een goed onderhouden administratie, waarbij ook de arbeider de zekerheid ontvangt, dat de zaak recht zit, en er dus zo een vertrouwensfeer geschapen wordt, voorkomt veel nare ontslagkwesties, inmenging van al dan niet bevoegde sindicaatsmensen, de rechter etc.
3. Een arbeider zonder carteira mag niet werken. Een boer mag geen arbeider zonder carteira aannemen.
4. Het zou goed zijn, met het bestaande personeel, dat men wil houden af te werken (schriftelijk), ook wat betreft de indenizaçao, en een nieuw legaal begin te maken.
5. Men bepale een aparte huurprijs voor de woning. Ook betale de arbeider zelf de melk en andere emolumenten. Dit schept gezonde huishoudelijke verhoudingen.
De huurprijs van het huis mag niet hoger zijn dan 20% van het salario minimo.
6. Men voorkome allerlei gecompliceerde verhoudingen, zoals het voor de arbeider opfokken van varkens en ander vee, hetgeen dan een bestanddeel van het loon zou moeten zijn. Niemand kan dit precies berekenen. Laat een arbeider liever een goed loon in geld verdienen en zelf zijn varkens laten voeren.
7. Indien men niet aansprakelijk wenst te zijn voor de gevolgen van het verblijf op het terrein dat tot het bedrijf behoort, dan moet dit schriftelijk vastgelegd worden en bekrachtigd worden door de rechter.

In grote lijnen is dit het algemene beeld van de personeelsadministratie voor de agrarische sector. Hierbij zijn wellicht door een meer deskundige nog heel wat fijne puntjes op de i te zetten, welke mij niet allemaal bekend zijn, of wellicht buiten het bestek van dit toch al zeer lange artikel vallen.

Om arbeidsjurist te zijn moet men een jarenlange studie volgen.

R. Nauta.

Z E N D I N G E N E V A N G E L I S A T I E

INTERESSANT CIJFERMATERIAAL

Volgens de nieuwste gegevens, die ons ter beschikking staan, werken er in Brasil ongeveer 2600 buitenlandse zendelingen. Van 1000 van hen zijn meer gedetailleerde gegevens beschikbaar.

Zeer duidelijk is de overheersende positie van de Amerikanen.

Waar komen zij vandaan ?

Uit Engeland	10,1 %
Duitsland	5,5 %
Canada	5,2 %
U.S.A.	73,9 %
Overige landen	5,3 %

Waar werken deze zendelingen ?

Ruim 40 % van de 2600 zendelingen werkt in de zuidelijke staten van Brasil, waar ongeveer 36 % van de bevolking is gecentraliseerd. De stad São Paulo alleen al heeft 328 zendelingen. Er is een stroming op te merken naar de ontwikkelingsstaten Goias en Mato Grosse en naar

het snelgroeiende Brasilia. In deze gebieden, waar in 1966 5% van de totale bevolking woonde, is 12% van het totaal aantal zondingsarbeiders werkzaam. De nadruk, die gelegd wordt op het werk onder de Indianen en onder de mensen in het Interior blijkt zeer duidelijk: 4% van de bevolking en 15% van de zondingsarbeid.

De concentratie van de zondingsarbeid is het geringst in het oosten. 19% van de 2600 voor 34% van de 80 miljoen inwoners. In het noordoosten geven deze cijfers hetzelfde beeld: 14% van de totale zondingsarbeiders voor 21% van de bevolking.

Het totaaloverzicht:

<u>Noorden</u>	<u>395</u>	<u>Oosten</u>	<u>493</u>
Rondônia	27	Sergipe	17
Amazonas	190	Bahia	47
Acre	4	Minas Gerais	220
Roraima	28	Espirito Santo	22
Pará	145	Rio de Janeiro	30
Amapá	1	Guanabará	157
<u>Noordoosten</u>	<u>356</u>	<u>Zuiden</u>	<u>1060</u>
Maranhão	71	São Paulo	592
Piauí	51	Paraná	255
Ceará	78	Santa Catharina	36
Rio Grande do Norte	16	Rio Grande do Sul	177
Pernambuco	122	<u>Centrum-Westen</u>	<u>296</u>
Alagoas	12	Mato Grosso	70
Paraíba	6	Goiás	141
<u>Brasil - totaal: 2600.</u>		Distrito Federal	85

De volgende maanden hopen we u nog enig materiaal te geven, maar de vraag komt natuurlijk naar voren: dat er gewerkt wordt is zeer belangrijk; maar nog belangrijker: hoe wordt er gewerkt? En daarover kunnen we u nog niet inlichten. Er zijn veel vragen, er is veel af-tasten en nog veel onkunde onzerzijds. Maar met alle reserves zijn we toch blij als we lezen van de in april jl gehouden conferentie in Belo Horizonte, en dat dit het sterke, steeds opvallende punt is in Zuid-Amerika:

Als u met Brazilianen over geestelijke zaken spreekt, bewijs deze dingen dan in de Bijbel. Probeer niet te bewijzen, dat u alles zo perfect weet, maar laat zien, dat de Bijbel een perfect boek is. Probeer hen niet te bewijzen, dat u alle oplossingen weet, maar toon aan met de Bijbel, dan hebt u iets om ze te laten zien.

A. Nap.

VERENIGINGSNIEUWS

=====

MANNENVERENIGING

Nader te bepalen data:

J. Buitenhuis: Richteren 20

J. Cnossen: Vrij onderwerp.

VROUWENVERENIGING - afd. Middag:VROUWENVERENIGING - afd. Avond:

29 augustus: Zr. R. Alkema: Zach. 1 - 6 (R.h.W. sept 1966)
 Zr. J. Buitenhuis: lezen.
 12 september: Preek van de bandrecorder.

JEUGDVERENIGING

30 augustus: Vrij onderwerp: C. Sikkema.
 6 september: H.J. Buitenhuis: 1 Cor. 11:2-16
 13 september: F. Timmerman: 1 Cor. 11:17-34.

KLEINE JEUGDVERENIGING.

27 augustus: Siebren Cnossen: Genesis 15.
 10 september: Genesis 16 en 17.

IETS, WAAR WEL MUZIEK IN ZIT.

Hoort U de muziek in de volgende regels ?

Qual veado sequioso
 Brama por beber, Senhor,
 Eu vaguei-c suspiroso
 De ter sempre o Teu amor.

.....
 Het is de Portugese vertaling van Psalm 42, getoonzet op de Geneefse melodieën. Door middel van de heer Huizinga (Spanje-arbeid van de kerk te Rijswijk) ontvingen we enkele dagen geleden de vertaling van psalm 42 en psalm 1. Ze staan afgedrukt op de volgende pagina, terwijl bij dit nummer enkele losse exemplaren gevoegd zijn om samen te kunnen zingen. Op de maandagmiddag curcus zingen we ze geregeld een keertje uit om er eigen aan te worden. Wel, ik hoop, dat ze u ook eigen worden.

Uit de correspondentie met de heer Huizinga:

".....we hebben ook nog een bundeltje met 19 psalmen in het Spaans. We zullen dat naar Lissabon sturen, en vragen of men ook deze psalmen in het Portugees wil overzetten. Het zal wel enkele jaren duren, alvorens het klaar is, maar het is iets waar wel muziek in zit."

Of er ook muziek in zit. Wat worden we rijk ! Nu kunnen de melodieën van maître Pierre en Louis Bourgeois ook hier van deze grond opklinken en kunnen we in deze taal uitzingen ons geloof en verwachten, het zeker weten en het vast vertrouwen. Zullen we het ook dóen ?

En ons de moeite getroosten om het te leren ? Zodat het loflied van de "tale Kanaäns" voor uw Braziliaanse dienstmeisje en de knecht, die aan tafel meeëten, geen vreemd loflied en geen vreemde taal blijve ?

J.C.D.

S A L M O 4 2

David, ao fugir de Jeruzalém (ou devido à perseguição de Saul ou, mais tarde, à de seu próprio filho, Absalão) declara quão triste é para si esse desterro, que o estorva de tomar parte nas piedosas congregações, no Tabernáculo de SENHOR.

Metrificado em língua portuguesa
no ritmo da versão castelhana de
João le Quesne de 1606;
e actualizado a versão portuguesa
de Jacob op den Akker de 1703
(Revisto em 1964)

1. Qual veado sequioso Brama por beber, Senhor,
Eu vaguei-o suspiroso De ter sempre o Teu amor.
A minh'alma sede tem Do Deus vivo e do Seu bem.
Quando assim terei porgozo Partilhar do Teu resplendor.
2. Tenho só por pão meu pranto,
Noite e dia, em prélucos meus,
Pois puseram-me em quebranto
Dizendo: "Onde está teu Deus?"
Com alegre multidão
Fui à Casa de Oração
E minh'alma vence o espanto
Ao lembrar, Senhor, feitos Teus.
3. Como a multidão passava
Para a Casa do Senhor!
A minh'alma se alegrava
Com seus salmos de louvor.
Com canções de salvação,
Salmos de consagração
Toda a gente proclamava
Que só Deus nos tem todo o amor.
4. Mas que pena te devora,
Pobre coração? Porque?
Vem a Deus e, sem demora,
Ama, espera, louva e crê!
Basta, ó Deus, um Teu olhar
Para a minha dor sarar.
Que saudade dessa hora
Que se espera mas se não vê!
5. Em abatimento cismo
No que és Tu e no que eu sou,
Pois abismo chama abismo,
Tua ira me assaltou.
Porém essa compaixão
Faz cantar meu coração
Já vencido o paroxismo
Plena vida a minh'alma achou.
6. Digo a Deus: ó Rocha minha!
Tu de mim Te esquecerás?
Se o Senhor não se avizinha
Vivo em luto, estou sem paz.
Na maior das opressões,
Em crueis perseguições,
De inimigos já se alinha
Bando forte, ardente e audaz.
7. Sinto os ossos meus, que rangan
Ao ouvir escárneos seus.
São torpezas que confrangem:
"Onde está? Quem é teu Deus?"
Abatida a alma está,
Sem sossego ficará
Se as promessas não me abrangem
Quando espero a Ti, Jeová!

.....

S A L M O 1.

O justo que medita sempre na Lei de Deus prosperará eternamente. O ímpio não subsistirá em todos os seus caminhos e empreendimentos.

Metrificado em língua portuguesa no ritmo da versão castelhana de João le Quesne de 1606;
Actualizado a versão portuguesa de Jacob op den Akker de 1703. Revisto em 1962.

1. Dito so, aquele que não quer andar
Com ímpius, nem com eles se sentar;
Do seu escarne-o, sem rancor, se afasta,
Rejeita companhia tão nefasta.
Na Lei de Deus constante se compraz
E dia e noite nela encontra paz.

 2. Tal como arbusto, à beira de água está,
Que em tempo próprio o fruto bom dará,
De verdes folhas sempre revestido
E assim da calma sendo protegido;
A mão de Deus, ao ser que confiar,
Faz, benfazejo, tudo prosperar.

 3. Quanto aos perversos, como arestas são
E no juízo não subsistirão.
O vento os leva qual ligeira palha
(Pois só se juntam aos da sua igualha).
Desfaz-se o seu caminho, triste e vão,
Enquanto os justos protegidos são.
-

KOLONISATIE

=====

Binnenkort kunnen de kolonisten een oproep voor een kolonievergadering verwachten. En dat wordt een belangrijke vergadering. Daar zal worden gesproken over bepaalde noodzakelijke activiteiten van het koloniestuur.

Aan de orde zal komen een zaak, die steeds de aandacht heeft en wel deze: een nieuw contract met de Firma Klabin.

Toen ds Van Dijk de eerste kolonisten uitwuidde, kon hij dat doen met een gerust hart, want voor deze kolonisten was een contract gemaakt of in de maak. Met de latere kolonisten, die na de pioniers kwamen, is echter nooit een contract gemaakt, zodat het noodzakelijk is deze zaak eens opnieuw te bezien.

Ongeveer 1½ jaar kabbelde het gesprek hierover met Sr. Eliomar, die ons adviseerde te wachten op de komst van de juridische directeur van de firma Klabin, dr Jacó Lafer. Daar deze komst op zich liet wachten trokken we in mei jl de stoute schoenen aan en zochten dr Jacó Lafer zelf op. Eerst moesten wij aan èen zijner juridische adviseurs onze problemen voorleggen, en toen deze dr Jacó een overzicht gaf van het naar voren gebrachte, kregen we het advies: Laat elke kolonist een overzicht geven van zijn situatie en laat elke instelling (kerk, school, cooperatie en kolonievereniging) dit ook doen.

Over de details en het hoe van al deze zaken zullen dus vergaderingen moeten worden gehouden. Vergaderingen, ja meervoud ! En dat is geen vergissing. Want organisatorisch gezien, leefden we, behalve de cooperatie, toch wel erg vrij en vrijbuitend. De kolonievereniging kwam dit jaar klaar met statuten, maar de school bezit ze nog niet, en de naam van de Kerk "Igreja Reformada" is nog niet erkend. Al deze dingen moeten de diverse lichamen bezitten, want willen ze "partij" kunnen zijn, dan is de geringste eis al het bewijs van officiële registratie. Een taaië materie, verzucht u misschien. Ook dat valt wel wat mee, en u helpt de kolonie zedende aan een officieel gezicht.

A.N.

DE LEESPORTEFEUILLE

Na ongeveer 7 jaren mocht ik dit werk overdragen aan mej. Dees. Maar, wilt u er voor zorgen, dat er ook werk voor haar blijft ? Want al na de eerste uitgifte klaagde ze: "Maar nu heb ik voor die groep geen map"

Het antwoord der ervaring was gauw gegeven: "De map zal wel ergens vergeten zijn".

Soms kunnen er slechts onregelmatig mappen worden uitgereikt, omdat er geen oude mappen terugkomen.

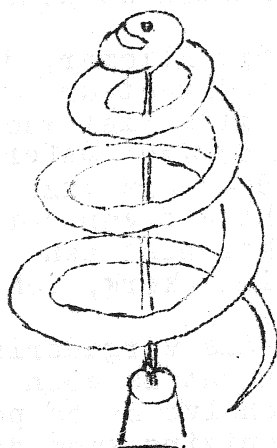
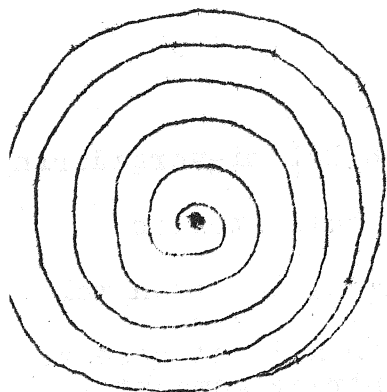
Wilt u juffr. Dees en uzelf deze minder prettige ervaring besparen ?

A.N.

VAAR-WEL, BEHOUDEN TERUGKOMST, ZO GOD WIL.

Dit was het thema, dat zijn stempel drukte op de afscheidsavond van br. en zr. Nap met hun kinderen op donderdagavond 17 augustus.

Twee groepen van kinderen en sprekers namens kerk, school en kolonie voerden ieder op hun manier het woord. De avond, die afgewisseld werd met zingen en koffiepauzes, verliep gezellig; er heerste een dankbare sfeer, terwijl het slotwoord van de meester ons bepaalde bij vreugde en droefheid, de trouw des Heren, en het geloofsword van Hebr. 11.

RUBRIEK VOOR DE JEUGD

Van een stevig stuk papier of carton kun je een spiraal knippen, zoals op de figuur staat aangegeven. Niet vergeten om in het midden een oog te tekenen, dat wordt dan het oog van de slang!

Dan voorzichtig met een breinaald het oog van de slang een beetje indeuken. Oppassen dat je er niet doorheensteekt.

De andere kant van de breinaald in een kurk steken.

Als je de slang boven de kachel houdt, gaat hij door de opstijgende warmte rond-draaien.

Als je hem een kleurtje geeft, lijkt hij nog mooier en echter.

J.C.D.

R u b r i e k v o o r d e V r o u w

.....
 ++++++

ORANJEMARMELADE

Nu de sinaasappelsoep bijna ten einde is, geef ik hier nog even een recept om van de laatste sinaasappelen nog wat langer te genieten, en wel in de vorm van oranjemarmelade. U hebt ervoor nodig:

4 sinaasappels, 1 citroen, 1 liter water en 1 kg suiker.
 Alle vruchten goed afboenen en met het water zachtjes gaarkoken (1 uur). De vruchten in 8 partjes snijden, fijnsnijden, pitten en vliezen verwijderen en de schil ontdoen van het wit, dat een bittere smaak geeft. De schil in reepjes snijden. Vocht, vlees en de snippers tesamen meten en 2/3 deel hiervan aan suiker nemen. De massa inkoken zonder suiker (1/2 uur) en daarna nog 10 min. met de suiker.

BANANENJAM

Neem 12 bananen en kook ze in een weinig water tot ze uitelkaar vallen. Doe ze door een fijne roerzeef en laat ze koken met hetzelfde gewicht aan suiker en de partjes van 6 oranje citroenen (limão francês). Voeg bij kleine gedeelten water toe tot de jam een mooie gele kleur krijgt en de bodem van de pan zichtbaar wordt. Laten afkoelen en in jampotjes overdoen.

J.C.D.

 TOEKOMSTIG ADRES A. NAP in Holland: Oude Zeegserweg 12 Zuidlaren.
